

aut legendo ex præceptore accipere. Cum autem omnium linguarum scientia difficilis sit cuiquam, nemo tam desidiosus est ut in sua gente positus suæ gentis linguam nesciat. Nam quid aliud putandum est, nisi animalium brutorum deterior? Illa enim propriæ vocis clamorem exprimunt, iste deterior qui propriæ linguæ caret notitiæ. Cujusmodi autem lingua locutus est Deus in principio mundi, dum diceret, Fiat lux, invenire difficile est: nondum enim erant linguæ. Item qua lingua insonuit postea exterioribus hominum auribus, maximum ad primum hominem loquens, vel ad prophetas, vel dum corporaliter sonuit vox dicentis Dei: *Tu es Filius meus dilectus*. Ubi a quibusdam creditur illa lingua una et sola, quæ fuit

Antiquam esset linguarum divisio. In diversis quippe gentibus creditur quod eadem lingua illis Deus loquatur, qua ipsi homines utuntur ab eis intelligatur. Loquitur autem Deus hominibus non per substantiam invisibilem, sed per creaturam corporalem, per quam etiam et hominibus apparere voluit, quando locutus est. Dicit enim Apostolus: *Si linguis hominum loquar et angelorum*; ubi quæritur qua lingua angeli loquantur. Non quod angelorum aliquæ linguæ sunt, sed hoc per exaggerationem et acervationem dicitur. Item quæritur qua lingua in futurum homines loquantur. Nunquam reperitur; nam dicit Apostolus, *Sive linguæ cessabunt*.

SIBYLLINORUM VERBORUM INTERPRETATIO.

(Hanc sibyllinorum verborum interpretationem Bedæ etiam a nonnullis ascriptam, ne desideraretur, hic apposimus.)

Sibyllæ generaliter omnes feminæ dicuntur prophetantes, quæ ob divinam voluntatem, omnibus interpretari, et ventura pronuntiare solebant. Tradunt autem doctissimi auctores decem fuisse Sibyllas: quarum prima Persis, secunda Libyca, tertia Delphica est, quæ antè Trojana bella vaticinata est; quarta Cumea, in Italia; quinta Erictæa, in Babylonia orta, dicta Erithrea, ab insula in qua ejus dicta sunt carmina; sexta Samiana, a Samo flumine Beneventano vocata; septima Almitæa, vel Cumana; octava Hellespontica; nona Phrygia; decima Tiburtina Græce, Albunea Latine vocatur: ex cujus carminibus multa de Deo et Christo scripta continentur. Fuit igitur hæc Sibylla, Priamidis regis filia, et ex matre Hecuba procreata. Vocata est autem in Græco Tiburtina, Latine vero Albunea nomine, vel Cassandra; et illa circueiens diversas provincias ac partes orbis, prædicavit Asiam, Macedoniam, Eriostachiam, Agagusdeam, Ciliciam, Pamphyliam, et Galatiam. Cumque mundi partes vaticinis suis repletisset, inde venit Ægyptum, Æthiopiam, Bragadam, Babyloniam, Africam, Libyam, Pentapolim, Mauritaniam, et Palatinum. In omnes has provincias prædicavit, et spiritu prophetiæ repleta, prophetavit bonis bona, malis mala. Scimus namque quæ in præconiis suis annuntiavit, et quæ in novissimis erant ventura prædixit. Audientes igitur lamam ejus Romani, statim nuntiaverunt in conspectu senatorum. Mittentes ergo senatores legatos ad eam, fecerunt ipsam cum magno honore deduci Romam. Centum igitur viri ex senatu Romano somnium in una nocte viderunt singuli. Videbant singuli quasi novem soles esse in cælo, qui sigillatim divisi, divisas in se figuras habebant. Primus sol erat splendidus et fulgens super omnem terram. Secundus sol splendidior et magnus, ætheream habens claritatem. Tertius sol sanguineo colore flammiger, igneus et terribilis, ac demum splendidus satis. Quartus sol, quarta generatio est tempore Christi. Quintus sol erat tenebrosus, sanguineus et lampas, sicut in tonitruo tenebrosus. Sextus sol tenebrosus nimis, habebat aculeum stimulum scorpionis. Septimus vero sol terribilis erat, et sanguineum iterum habens in medio gladium. Octavus autem sol erat effusus sanguineum habens colorem in medio. Nonus autem sol erat nimis tenebrosus, unum tamen habens radium fulgentem. Cumque Romam ingressa esset Sibylla, videntes eam cives Romani, admirabantur nimiam pulchritudinem ejus: erat enim venusto aspectu, decora vultu, eloquens in verbis; atque Dei pulchritudine satis bene composita, suis auditoribus dulcere præbebat eloquium. Venientes autem viri qui somnia viderant, dicunt ad eam: Magistra et domina, quam ad magnam decorem est corpus tuum, qualem nunquam in feminis, præter te vidimus. Preca-

mur ut somnium quod omnes nos in una nocte vidimus, quid futurum præmonstret aperias. Respondens Sibylla dixit ad eos: Non est æquum in hoc loco stercoribus pleno, et diversis contaminationibus polluto, sacramentum hujus visionis detegere. Sed venite ascendamus, ad Apenninum montem, et ibi annuntio vobis quæ ventura sunt civibus Romanis. Et fecerunt ut dixit. Quos interrogavit: et illi visionem quam viderant, narraverunt ei. At illa dixit ad eos: Novem soles quos vidistis, omnes futuras generationes præsignant. Quod vero dissimiles eos vidistis, dissimilis erit vita in filijs hominum. Primus autem sol, prima generatio est: erunt homines simplices et clari, amantes libertatem, veraces, mansueti, benignissimi, amantes consolationes pauperum, et satis sapientes. Secundus autem sol, secunda generatio est: erunt homines splendide viventes, crescentes multum, Deum colentes, sine malitia conversantes in terra. Tertius vero sol, tertia generatio est: exsurget gens contra gentem, et erunt pugnæ multæ in Roma. Quartus autem sol, quarta generatio est: erunt homines quod verum est abnegantes, et in diebus illis exsurget mulier de stirpe Hebræorum nomine Maria, habens sponsum nomine Joseph, et procreabunt ex ea sine commixtione viri, de Spiritu sancto, nomine Jesus: et ipsa erit virgo ante partum, et virgo post partum: qui ergo ex ea nascetur erit verus homo, sicut omnes prophetæ prædicaverunt: adimplebitque legem Hebræorum, et adjunget sua propria insimul, et permanebit regnum ejus in sæcula sæculorum: nascente autem ex eo, exercitus angelorum a dextris et a sinistris erunt, dicentes, *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*. Veniet namque vox super eum dicens, *Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite*. Erant ibi ex sacerdotibus Hebræorum, qui audientes hæc verba, indignati dixerunt ad eam: Ista verba terribilia sunt. sileat hæc regina. Respondens Sibylla dixit eis: O Judæi, necesse est ista fieri, sed vos non credetis in eum. Dixeruntque: Nos non credemus, quia verbum et testamentum dedit Deus patribus nostris, et non auferet manum suam a nobis. Respondit eis iterum: Deus cæli sibi generaturus est Filium, ut scriptum est: qui similis erit Patri suo, et postea ut infans per ætates crescat, et insurgent reges in eum et principes terræ. In diebus illis erit Cæsari Augusto celebre nomen, et regnabit in Roma, et subjiciet omnem terram sibi. Non multi, vel non pauci; non tres, neque duo sunt dii, sed unus Deus, solus et immensus, qui fecit cælum, solem, stellas et lunam, frugiferamque terram et mare. Qui autem illum honorant, æternam vitam hæreditabunt, perpetuum ejus ipsi hæreditabunt paradisum. Mortuorum vero simul resurrectio erit, et claudorum cursus ve-